

به نام خدا

زندگینامه دکتر نادر نظام تهرانی

موسس و مدیر گروه زبان و ادبیات عربی دانشگاه شهید چمران اهواز (دانشگاه جندی شاپور)

عضو هیأت علمی انتقالی به دانشگاه علامه طباطبائی

دکتر نادر نظام تهرانی در سال ۱۹۳۲م. ۱۳۱۱هجری شمسی در خانواده‌ای ایرانی تبار در دمشق در محله‌ی نظام متولد شد.

وی همزمان مدرک تحصیلات ابتدایی و مقدماتی را در دبیرستان محسنیه در دمشق و مدرک تحصیلات دبیرستان را از دبیرستان اسعد عبدالله دریافت نمود. لیسانس زبان و ادبیات عربی را از دانشگاه سوریه (دانشگاه فعلی دمشق) در سال ۱۹۵۸م. ۱۳۳۸هجری شمسی دریافت کرد. بعد از گرفتن مدرک لیسانس خود، در مدارس و دبیرستان‌های تهران مشغول به تدریس شد سپس در دانشکده مدرسه عالی زبانهای خارجی، در بخش عربی که با درخواست مرحوم آریانپور تأسیس شده بود، شروع به تدریس کرد. ایشان مدرک دکتری را در رشته زبان و ادبیات عربی از دانشکده الهیات دانشگاه تهران در سال ۱۳۴۹ هجری شمسی ۱۹۷۰م دریافت کرد.

در این دوران، در سازمان صداوسیما در سمت‌های زبر نیز مشغول به کار بود:

۱- مسئول تولید برنامه‌ها

۲- مسئول پخش برنامه‌ها

۳- مسئول کمیته هماهنگی برنامه‌ها

۴_مدیرکل صداوسیما در استان خوزستان.(وی در این سمت بخش عربی را راه اندازی نمود)

ایشان در سال ۱۳۵۳هجری شمسی به دانشگاه شهید چمران اهواز منتقل شد و گروه آموزشی زبان و ادبیات عربی را با درخواست رئیس دانشگاه آن زمان، دکتر جامعی تأسیس کرد و خود مدیریت این گروه را تا سال ۱۳۶۱ بر عهده داشت.

بعد از تعطیلی دانشگاه‌ها در پی انقلاب فرهنگی، به مؤسسه پژوهش‌های فرهنگی در تهران مأموریت یافت و مسئولیت نظارت بر چاپ کتاب‌های عربی به وی واگذار شد و در فهرست‌نویسی منابع چهارگانه شیعه مشارکت کرد.

دکتر نظام در سال ۱۳۶۲ به دانشگاه علامه طباطبایی در تهران منتقل شد و در سال ۱۳۸۱، بازنشسته شد. ناگفته نماند که وی از سال ۱۳۶۶ به عنوان مترجم مقالات علمی از فارسی به عربی در موسسه دایرة المعارف اسلامی همکاری داشت. ایشان بسیاری از سخنرانی‌های حضرت امام خمینی (ره) و رهبر معظم انقلاب (دام ظلّه) را به زبان عربی ترجمه کرده است.

شعر دکتر نادر نظام

دکتر نادر نظام تهرانی شاعری غزل سرا و جزء شاعران رومانتیک ادبیات عربی به شمار می‌رود. ایشان علاوه بر غزل به دو موضوع دیگر بسیار اهمیت می‌داد:

نخست ادبیات شیعه و به ویژه امام حسین (ع) و دوم قضیه فلسطین بود.

بدون شک نادر نظام تهرانی یکی از شاعران عربی سرای معاصر ایران به شمار می‌رود که به تازگی دیوانش به چاپ رسیده، مورد استقبال فراوان ادب دوستان واقع شده است.

اشعار وی مشتمل بر موضوعات و اغراض مختلفی است به عنوان مثال آیات قرآنی و احادیث به صورت تلمیح و اقتباس در اشعار ایشان به زیبایی به کار گرفته شده است وی از این راستا، توانسته به خوبی استدلال‌ات قرآنی را برای اهداف انسانی در شعرش بکار گیرد که نشان دهنده عاطفه دینی و صادق وی به شمار می‌آید. انسان‌گرایی یکی دیگر از اغراض شعری وی است که در بستر قصاید سیاسی به آن پرداخته و از این منظر سیاسیون را به تکریم انسان‌ها فرا می‌خواند، طبیعت و خیال ارکان اصلی شعر وی را تشکیل می‌دهد و در این مسیر استعاره‌ها و تشبیهات سحرانگیزی وجود دارد.

تألیفات وی:

۱_عروض عربی، چاپ دانشگاه علامه طباطبایی

۲_نظم و نثر شعر معاصر

۳_نظم و نثر عصر جاهلی

۴_نظم و نثر از صدر اسلام تا سقوط بغداد

۵_ نظم و نثر در عصر انحطاط

۶_تاریخ ادبیات عربی در عصر انحطاط

۷_مختصری در تاریخ ادبیات فارسی

۸_فرهنگ نادر، فارسی_عربی

۹_نقد و پیشرفت آن

۱۰_نغمه های جاودانه، مجموعه شعر

۱۱_تاریخ ادبیات عربی در عصر معاصر

۱۲_ایران و ادبیات عربی

مقالات علمی وی:

۱_گذری و نظری بر ترجمه الاغانی

۲_ابن فارض و شراب روح و جان

۳_شیخ طاهر جزائری

۴_پژوهش در اسلام

۵_نقدی کوتاه بر «دیوان عشق»

۶_چگونگی شکل گیری نثر نزد عرب زبانان و شکوفایی آن در عصر جاهلی و اسلام

۷_مسئله فلسطین، مسئله ی تمام مسلمین

۸_پیشگامان غزل مجنون داستانی در شعر عربی

۹_مقدمه دیوان «شاخه های زیتون»

۱۰_زبان عربی و پدیده ی سجع در جاهلیت و اسلام

۱۱_قدیم و جدید در شعر و توانایی آن در ایجاد پیوند

۱۲_نقش شعر کلاسیکی و حرفی زندگی اجتماعی و سیاسی

نمونه ای از سروده‌های دکتر نادر نظام تهرانی

وحدت مسلمان

یا مسلمون توحدوا فالشرّ کلّ الشرّ یکمن فی شتات المأرب

ای مسلمانان متحد شوید، بدبختی در پراکندگی و عدم اتحاد است

اسلام

والموت خیر من حیاة مذلّة وسفینة الإسلام أفضل مرکب

مرگ بهتر از زندگی ذلت بار است و اسلام بهترین دین است

ولایت مداری

لیس بعد الرسول غیر علیّ سیف حقّ یصونه الرحمن

مرد راستینی غیر از امام علی (ع) بعد از پیامبر(ص) وجود ندارد.

فلسطین

ودعوا الأعیب السیاسة جانباً فحجارة الأطفال أفضل ملعب

کونوا أسوداً إن أردتم حقکم فالحق لا یعطى بمکر الثعلب

بازی های سیاسی را کنار بگذارید یقیناً سنگ کودکان بهترین بازی است(سنگی که بر صهیونیست‌ها پرتاب می‌شود)

اگر حق و حقوق خودتان را می‌خواهید شیرمرد باشید زیرا حق و حقوق با نیرگ روباه داده نمیشود.

بیداری اسلامی

أبناء مصر تیقظوا واسترجعوا أمجادکم

ودعوا الجهالة والتعّ   صبّ لم يكن من شأنكم

فالمسلمون مرامهم   أن تدركوا إخوانكم

ضعف الثقافة سبّه   كم قوّضت أركانكم

ای مصریان بیدار باشید و نیاکان خود را از یاد نبرید

جهل و تعصّب را کنار گذارید که در شأن شما نیست

همه‌ی مسلمانان می‌خواهند که شما به یاری برادرانتان بشتابید

فقر فرهنگی مصیبتی است که شما را نابود و ناتوان می‌سازد.

جنگ تحمیلی

أرض الخلود ومعقل الإسلام   ایران یا علماً لكلّ سلام

ایران سرزمین جاودانگی و سنگر اسلام، و نماد صلح است.